

Henryk Gaertner

"Serce dla serca. Opowieść o Profesorze Sadowskim", Jerzy Skrobot, Kraków 2012 : [recenzja]

Acta Medicorum Polonorum 3, 224-225

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Skrobot, Serce dla serca. Opowieść o Profesorze Sadowskim. Kraków 2012, ISBN 9788393390304

Autor to znany krakowski literat i publicysta, działający z sukcesem dziedzinach medycyny i sztuki, m.in. malarstwa, muzyki i architektury. Wydał kilkanaście książek, m.in. o Wiktorze Zinie, Marianie Koniecznym i Wiesławie Ochmanie. Był wykładowcą UJ i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Bohater książki, profesor Jerzy Sadowski, wybitny kardiochirurg o wielkim dorobku i światowej sławie, jest obecnie dyrektorem krakowskiego Instytutu Kardiologii i kierownikiem jego Katedry Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii UJ w Krakowie.

Książkę otwiera tekst Jana Pieszczachowicza, przypominającego rolę Asklepiosa i Hipokratesa w rozwoju medycyny, także związki medycyny z filozofią oraz działalność lekarzy w różnych dziedzinach sztuki. Następuje inwokacja pióra prof. Bohdana Maruszewskiego, kardiochirurga, znanego ze współpracy z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy Jerzego Owsiaaka. Jerzy Skrobot w słowie od autora przywołuje znamienne postacie znanych sobie (w tym jako pacjentowi) lekarzy oraz przedstawia refleksje o postępach medycyny i trudnościach naszej opieki zdrowotnej.

Książka ma w dużej mierze charakter wywiadu – rzeki. Każdy z czterech rozdziałów zaczyna się wprowadzeniem, po którym następują ciekawe, często rozbudowane pytania i refleksje autora i wyczerpujące odpowiedzi oraz rozważania Profesora. W pierwszym rozdziale autor wspomina swe pierwsze spotkanie z Profesorem i sukces swego operacyjnego wyleczenia choroby serca. Omawia rodowód Profesora (rodzice lekarze), szkoły i studia, osiedlenie się w Krakowie oraz kontakty Profesora ze światem artystycznym naszego grodu. Profesor wspomina swych sławnych mistrzów: Jana Witolda Molla, Antoniego Działkowiaka i Wolfganga Bricksa z Düsseldorfu. Padają też nazwiska Bolesława Szareckiego, Wiktora Brosa, Lecja Manteuffla-Schoegego i Zbigniewa Religi. Profesor odpowiada na pytania o postępy operacyjne, o więzi chirurgii ogólnej, naczyniowej i kardiochirurgii, o znaczeniu antybiotyków i leków przeciwbólowych oraz przemiany medycyny ze sztuki w wiedzę z przejściem z leczenia chorób na leczenie chorych.

Rozdział drugi przypomina anatomie i fizjologię serca oraz odwoływanie się doń w religii, literaturze i codziennych porzekadłach. Następują nazwiska wybitnych artystów-malarzy, rzeźbiarzy i muzyków, znajomych Profesora. Szczególnie miejsce zajmuje tu wypowiedź o nim Anny Dymnej. Dalej powraca rozmowa o częstości i umieralności chorób serca, czynnikach ryzyka, profilaktyce oraz o roli w niej samej medycyny i mediów. Dużo uwagi poświęcono relacji medycyny konwencjonalnej i niekonwencjonalnej oraz znaczeniu kardiochirurgii i jej ostatnich osiągnięć. Rozdział kończy wypowiedź o żonie Profesora – jej roli w rodzinie i poza nią, w tym na polu medycyny społecznej.

Trzeci rozdział przynosi zarys historii światowej i polskiej kardiologii. W rozmowie zostają podkreślone: współpraca z zagranicą, postępy techniki operacyjnej i pomocnej jej elektroniki i nowych materiałów. Rozdział zamieszcza listy Zbigniewa Preissnera – kompozytora, Sławomira Idziaka – filmowca i Edwarda Mischczaka – dyrektora telewizji TVN oraz wspomnienie o wybitnej lekarce i zakonniccy – bł. Bogumile Noiszewskiej.

Ostatni, czwarty rozdział dotyczy kliniki Profesora, który przypomina kilku-etapowe dzieje placówki od oddziału Miejskich Zakładów Sanitarnych do Instytutu Kardiologii i Kliniki Chirurgii Serca, Naczyń i Transplantologii UJ. Padają nazwiska pionierów torako- i kardiologii krakowskich, łódzkich i warszawskich. Są też przytoczone dane statystyczne i rola fundacji Cor Aegrum w powstawaniu nowego gmachu. Profesor opisuje strukturę i wyniki działalności kliniki, omawia nie- i inwazyjną diagnostykę oraz terapię. Szczególnie zajmuje się wadami zastawek i ujęć serca oraz jego transplantacją. Porusza też nowości, m. in.: użycie komórek macierzystych, robotyzację, telemedycynę itd.

Po kalendarium kardiologii i kardiologii (od Hipokratesa do przeszczepienia serca w 1967 roku przez Christiana Barnarda), następują: słownik terminów medycznych, zabawna laudacja autora na cześć profesora, spis przynależności do towarzystw, lista odznaczeń i sukcesów zawodowych. Na końcu redaktor dzieła Michał Nabiałek snuje paralele między Profesorem a autorem.

Miłą dla mnie lekturą stały się słowa uznania autorów przedmowy i książki oraz jej bohatera dla niżej podpisanego recenzenta i jego ideału – doktora Alberta Schweitzera.

Bogata treść wzbogacają mnogie (ponad sto!) ilustracje, odnoszące się do osób (głównie Profesora) i ich grup, dyplomów, dokumentów i druków. Strona edytorska zasługuje na uznanie. Wielobarwna, twarda okładka ma na froncie podobiznę Profesora, a charakterystykę dzieła i autora z wizerunkiem z tyłu.

Książkę należy polecić przyszłym i obecnym medykom, jak również wszystkim innym zainteresowanym wielkimi postęпами kardiologii i kardiologii (nie-medykom pomoże słowniczek terminów medycznych).

Henryk Gaertner (Kraków)

Zygmunt Szmeja, Medycyna moja miłości, Poznań 2012, ISBN 9788375971606

Pozycja ta to zbiór wspomnień znanego poznańskiego laryngologa, prof. Zygmunta Szmeji, obejmujący czasy od wczesnego dzieciństwa, trudny okres wojenny,